

Languages on this page: ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 3 november 2010
Utskriftsvänlig pdf-fil

Idrott och våld. De hänger samman på mer än ett sätt, och sammanhangen är ställvis ganska komplexa. En fråga som diskuteras på svensk botten i dagarna är huruvida våld på plan, till exempel i en fotbollsmatch, ska kunna prövas enligt brottsbalken i allmänt åtal, eller om det faktum att våldsutövningen sker under speltid i ett av ett idrottsförbund organiserat idrottsligt arrangemang alltid innebär att idrottens egna utrednings- och sanktioneringssystem måste vara enda instans. David Cardell oroas av supportervåld och kampsportsvåld. Han gav sig därför entusiastiskt i kast med uppgiften att recensera boken *Sport and Violence: A Critical Examination of Sport* av Lynn M. Jamieson och Thomas J. Orr (Elsevier Butterworth-Heinemann). Dessvärre motsvarade den inte förväntningarna – eller ens titeln. Den kritiska utgångspunkten visade sig kraftigt undermineras av synsättet att sport i grunden alltid är av godo, och av en definition av våld som bland annat också inkluderar dopning och publika okvädingsord från läktaren i begreppet.

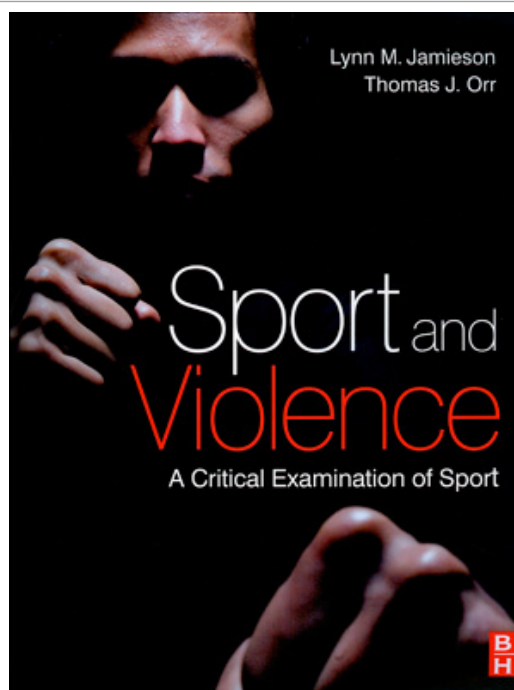
Författarna gör våld på sitt ämne

David Cardell

Linköpings universitet

Lynn M. Jamieson & Thomas J. Orr
Sport and Violence: A Critical Examination of Sport
237 sidor, hft.
Oxford, Oxon: Elsevier Butterworth-Heinemann 2009
ISBN 978-0-7506-8405-7

Gång efter annan då jag läser dagstidningen eller tittar på tevenyheter påminns jag om idrottens våldsamma dimensioner. Dels handlar det om supportervåld associerat med herrfotbollens svenska elitklubbar och dels om förändring i ljuset av liberaliseringar av landets tidigare strikta restriktioner för kampsport. Idrotten har på det hela taget ett komplext och dubbelt förhållningssätt till våld – våld fördöms då det enligt styrande organ och hegemoniska organisationer är oplanerat och okontrollerat samtidigt som det bejakas som idrottsverksamhet då det sker inom organisationernas ramverk. Att få ta del av en studie av idrott och våld inom fältet ”sport management” som är grundad i ett kritiskt perspektiv föreföll, mot bakgrun av problematiker som nämnts ovan, synnerligen intressant.

Den här aktuella titeln *Sport and violence: a critical examination of sport* (2009) rymmer flera förpliktiggande begrepp och associationer. Författarna Lynn M. Jamieson och Thomas J. Orr presenteras inledningsvis som verksamma vid Indianas universitet, med akademiska meriter liksom omfattande idrottslig erfarenhet på olika nivåer. Det lovar i relation till ämnet för boken gott. Sammanfattningsvis vill jag lyfta fram att boken har en mängd ambitioner för dess kritiska analys av idrott. Det handlar i analysen om att anlägga ett kritiskt och internationellt perspektiv, det handlar om att definiera våldsaktiviteter samt att diskutera möjligheter till förändring, utifrån en ambition om att minska inslag av våld. Av denna anledning framförs goda exempel genomgående i boken, som en inspiration för läsaren. Särskilt fokus sätts i arbetet på att utveckla en förståelse av inslag av våld i barns och ungas idrottande.

De omfattande ambitionerna som boken bygger på innebär att flera perspektiv inkluderas. Sociala, psykologiska och ekonomiska förklaringar används i undersökningen av våld. Som nämnts ovan är ett kritiskt perspektiv också

inkluderat i bokens utgångspunkt – åtminstone på det retoriska planet. Ambitionerna om flera förklaringsalternativ och utgångspunkter skulle här kunna ha varit berikande och förtjänstfullt om de genomsyrat bokens hela ämnesomfång. Dessvärre lyckas boken inte med att kritiskt analysera relationerna mellan idrott och våld. Min invändning gäller framförallt det bristfälliga idrottskritiska perspektivet. Idrott framställs genomgående och utan särskilt problematiserande analys som god och karaktärsdanande verksamhet, vilken bär med sig möjligheter till att skapa det goda samhället. Våld framställs å andra sidan som en motpol, vilken riskerar att omintetgöra allt gott som idrotten för med sig, likväl som det goda samhället. För författarna tycks våld utgöra en ovälkommen smitta som biter sig fast på olika sätt inom idrotten. Det handlar då om mobbning, fysiska överfall, verbala uttryck men också om användning av droger och "fult" spel, dvs. att bryta mot regler. Med denna utgångspunkt behöver idrottens ideologiska kärna och konsekvenser av denna inte problematiseras eller utmanas i någon vidare utsträckning, utan det handlar om att lyfta fram högst idylliserade goda sidor för att kontrastera dessa mot våldet, som den mörka sidan. Nyanserna blir få och allt av ondo kan med enkelhet samlas under "våld" som ett omfattande paraplybegrepp. Att dopa sig är för författarna våld, liksom vissa former av burop. Denna orimligt breda utgångspunkt för vad som kan kvalificeras som våld gör analysen fladdrande mellan olika och skilda empiriska exempel. Med detta blir texten också oprecis och leder till att bokens ämne framförallt blir våldsamheter i förhållande till den "goda" idrotten, idrotten såsom den önskas vara.

En möjlig förklaring till varför författarna söker upprätta idrott som god och våld som dess onda motsats står att finna i vilken bokens målgrupp är. Boken vänder sig till både studenter och praktiker. De senare, vilka enligt författarna kan vara verksamma som tränare och i ledningspositioner organisatoriskt, har genom boken en mängd tydliga förhållningsorder att aktualisera. Möjligheter att finna instruktioner för hur det bör fungera inom idrotten och samhället är flera, vilket gör att den läsvillige manualmässigt kan försöka implementera dessa förslag för att säkerställa den föreställt goda idrotten. Bokens förenklade lösningar – som framförallt bygger på amerikanska exempel – blir under läsningen tröttsamma. "Feel good stories" presenteras kortfattat och okommenterat som inspiration utan kritiskt eller reflekterande perspektiv, medan "Case studies" låter läsaren ta ställning till moralmässigt korrigerande exempel.

” Även på andra håll saknas upplyftande kontrasteringar av olikartade perspektiv, som skulle kunna skänkt boken större trovärdighet i dess val och ställningstaganden.

Genomgående kommer jag på mig själv med att vara tveksam till de analyser som framläggs. Min skepsis grundas säkert i bokens oprecisa begreppshantering av idrott, gällande bristfälliga samhällskategoriseringar ("community" används på olika sätt utan att detta diskuteras) och sociala perspektiv. Den grundas också i de många moraliska utslagorna och bristen på kritiskt reflekterande perspektiv. Ett flertal av de studier och teorier som refereras ger anledning att ifrågasätta det hävdade kritiska perspektivet – utvecklingspsykologins förenklade världsbild är ett inslag som inte diskuteras, dess antaganden används oproblematiserat. Ett annat irriterande exempel är hur boken associerar datorspel med våldsinslag vilka sägs ge upphov till aggressivt beteende hos spelarna – ett av de fall av förenklad analys som okommenterat leder ämnet till ett sidospår av idrott. I detta fall åberopas en laboratoriestudie utan resonering om hur denna förhåller sig till vardagslivets mer komplexa sammanhang. Att mer kritiskt resonering studier av datorspel i vardagslivets sammanhang skulle erbjudit alternativa förklaringar, där aggressivitet med våldskonsekvenser inte kan skönjas på liknande sätt uppmärksammas inte i boken. Även på andra håll saknas upplyftande kontrasteringar av olikartade perspektiv, som skulle kunna skänkt boken större trovärdighet i dess val och ställningstaganden.

Bokens förtjänst – en av få som står att finna – är dess uppmärksammande av brister inom forskningen och uppmuntran till vidare studier. Det kan förhoppningsvis motivera studenter och forskare att undersöka relationer mellan idrott och våld utifrån ett kritiskt perspektiv. Exempelvis för att utveckla mer omfattande kunskap om barn- och ungdomsidrott, som enligt författarna i nuläget är eftersatt.

© David Cardell 2010.

 [Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se](https://www.prispallen.se)

 [Kjøp boken fra Capris.no](https://www.capris.no)

 [Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk](https://www.pensum.dk)

 [Buy this book from Amazon.co.uk](https://www.amazon.co.uk)

 [Buy this book from Amazon.com](https://www.amazon.com)